

УДК 339

Чернявська М.К.

викладач

Фінансово-економічного коледжу

Буковинського державного фінансово-економічного університету

## ФОРМУВАННЯ АНАЛІТИЧНО ОБҐРУНТОВАНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

У статті викладено результати дослідження сучасного стану фінансового забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств, проаналізовано зарубіжний досвід фінансування. Зроблено огляд деяких існуючих методик аналізу фінансування інноваційної діяльності, розроблених міжнародними організаціями. Обґрунтовано необхідність розробки єдиної системи показників, яка б враховувала не лише аналіз досягнутих результатів, а й вивчення перспективних можливостей.

**Ключові слова:** фінансування, фінансове забезпечення, система показників, ефективність, інноваційна діяльність, витрати.

### Чернявская М.К. ФОРМИРОВАНИЕ АНАЛИТИЧЕСКИ ОБОСНОВАННОЙ СИСТЕМЫ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ С УЧЕТОМ ОПЫТА ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН

В статье изложены результаты исследования современного состояния финансирования инновационной деятельности отечественных предприятий, проанализирован зарубежный опыт финансирования. Сделан обзор некоторых существующих методик анализа финансирования инновационной деятельности, разработанных международными организациями. Обоснована необходимость разработки единой системы показателей, которая бы учитывала не только анализ достигнутых результатов, но и изучение перспективных возможностей.

**Ключевые слова:** финансирование, финансовое обеспечение, система показателей, эффективность, инновационная деятельность, расходы.

### Chernyavska M.K. FORMATION OF ANALYTICALLY SOUND SYSTEM OF FINANCIAL SUPPORT OF INNOVATIVE ACTIVITY FROM THE EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES

The article deals with the results of a research of the current condition of financial support of domestic enterprises' innovative activity, the international experience of financing has been analyzed. An overview of some existing techniques for analyzing the innovative activity's financing has been done, elaborated by international organizations. The necessity in developing a unified system of indices which would take into account not only the analysis of the achieved results, but also a studying of possible opportunities has been proved.

**Keywords:** financing, financial support, system of indices, efficiency, innovative activity, expenses.

**Постановка проблеми.** У сучасних умовах господарювання рівень конкурентоспроможності підприємств визначається здатністю до нововведень, тобто істотно залежить від рівня інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність неможлива без відповідного фінансового забезпечення. Питання фінансового забезпечення є досить актуальним, зважаючи на дефіцит власних фінансових ресурсів та складність залучення інвестицій, високий рівень відсотків за банківські кредити. Фінансове забезпечення пов'язане з необхідністю раціонального використання власних фінансових ресурсів, ефективним залученням додаткових коштів, визначенням оптимальної структури власних і залучених ресурсів, що і зумовлює необхідність детального та всебічного дослідження усіх аспектів процесу фінансування інноваційної діяльності. Разом з тим нині відсутня система показників, що дозволила б охарактеризувати ефективність фінансування інноваційної діяльності та визначити її результативність.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематика аналізу інноваційної діяльності та процесів фінансування інноваційної діяльності зокрема представлена у працях багатьох зарубіжних і вітчизняних дослідників. Так, серед них на особливу увагу заслуговують Л.А. Болгов, О.М. Колодізев, Л.А. Лещій, В.С. Мальцев, Д.М. Паламарчук, О.М. Петухова. Однак на сьогоднішній день не існує єдиної загальноприйнятої методики оцінки показників інноваційного розвитку.

**Постановка завдання.** Дослідити рівень фінансування інноваційної діяльності вітчизняних підприємств та порівняти із світовими обсягами фінансування. Визначити основні недоліки фінансування

та рекомендації щодо підвищення їх обсягів, врахувавши досвід прогресивних країн з високорозвинутою економікою. Обґрунтувати необхідність розробки єдиної системи показників, яка б враховувала не лише аналіз досягнутих результатів, а й вивчення перспективних можливостей.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Питання фінансування інноваційної діяльності є досить актуальним, зважаючи на дефіцит власних фінансових ресурсів та складність залучення інвестицій, високий рівень відсотків за банківські кредити.

В основі системи фінансування інноваційної діяльності лежить механізм її фінансового забезпечення. Досить часто поняття фінансування і фінансове забезпечення ототожнюють, зокрема В.Г. Щербак, О.В. Мелень не виокремлюють різниці між структурою фінансового забезпечення та структурою фінансування [14]. В дійсності ці терміни є досить близькими, однак все ж необхідно їх розділяти. В економічній літературі існують різні погляди щодо визначення фінансового забезпечення та фінансування.



Рис. 1. Схема системи фінансового забезпечення інноваційної діяльності

Джерело: власна розробка

Ми погоджуємось із визначенням, сформованим Г.В. Возняк, вважаючи під фінансовим забезпеченням комплекс методів та важелів впливу на інноваційну діяльність, який реалізується у різних формах через відповідну систему фінансування [4]. Взаємозв'язок між ключовими поняттями можна зобразити у вигляді рисунка 1.

З метою дослідження сучасного стану фінансово-го забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств проаналізуємо їх обсяги фінансування за 2007–2013 роки (табл. 1).

Аналіз таблиці 1 свідчить про зниження обсягу фінансування інновацій за 2011–2013 роки на 4771,3 млн грн. Максимального розміру фінансування досягло у 2011 році, порівнюючи із попереднім 2010 роком (зросло на 6288,4 млн грн). Структура обсягу фінансування відображає ситуацію, згідно з якою найбільшу частку в обсязі фінансування інновацій протягом 2007–2013 років займають власні кошти (що свідчить про недостатні темпи розвитку кредитного потенціалу економіки), меншу питому вагу складають кошти іноземних інвесторів (у 2010 році – 30). Найменшу частку становлять кошти державного бюджету (0,3% у 2013 році, ), місцевих бюджетів (0,1% у 2012 році) та коштів вітчизняних інвесторів (1,3%). Причому питома вага коштів держбюджету та вітчизняних інвесторів зростає незначними темпами, що відображає поступове зростання зацікавленості держави у систематизації процесів формування інновацій).

Аналіз фінансового забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств показав, що ві-

тчизняні підприємства відчувають суттєву нестачу власних фінансових ресурсів, а також існує значна кількість перешкод щодо зовнішнього фінансування, які можна подолати не лише на рівні окремих підприємств, а і на державному рівні. Як наслідок, слід виокремити основні фактори, що стримують інноваційний розвиток української економіки: недостатній ступінь державного регулювання розвитку інноваційної діяльності, практично повна відсутність інноваційної інфраструктури, венчурного фінансового капіталу, правового захисту інтелектуальної власності, слабкі фінансова та банківська системи, істотний рівень ризиків та невизначеності; істотний часовий проміжок від авансування фінансових ресурсів до отримання комерційної віддачі; необхідність залучення значного обсягу початкових інвестицій; складність реалізації нематеріальних активів через відсутність механізму захисту прав на інтелектуальну власність тощо [2, с. 163].

Важливим аспектом аналізу інноваційної діяльності виступає сума витрат на інновації [12, с. 61]. Під витратами розуміють зменшення обсягу матеріальних цінностей, коштів тощо, які відбуваються у процесі свідомої людської діяльності, зменшення певних ресурсів у фізичних процесах [3].

Тобто процес використання фінансових ресурсів відображається у формі витрат. Витрати на інновацію – виражені у грошовій формі фактичні витрати, пов'язані із здійсненням різних видів інноваційної діяльності, що виконується в масштабі підприємства (галузі, регіону, країни).

Таблиця 1

Розподіл обсягу фінансування інноваційної діяльності в промисловості за 2007–2013 роки

Витрати	2007 рік		2011 рік		2012 рік		2013 рік	
	млн. грн	відсотків до загального обсягу	млн грн	відсотків до загального обсягу	млн грн	відсотків до загального обсягу	млн грн	відсотків до загального обсягу
Усього:	10821	100	14333,9	100	11480,6	100	9562,6	100
у тому числі за рахунок								
держбюджету	144,8	1,3	149,2	1	224,2	2	24,7	0,3
місцевих бюджетів	7,3	0,1	12,3	0,1	17,6	0,1	0	0
власних коштів	7969,7	73,7	7585,5	52,9	7335,9	63,9	6973,4	72,9
коштів інвесторів:	348	3,2	102,3	0,7	1149,3	10	1253,2	13,1
вітчизняних	26,2	0,2	45,4	0,3	154,5	1,3	0	0
іноземних держав	321,8	3	56,9	0,4	994,8	8,7	1253,2	13,1
інших джерел	2351,2	21,7	6484,6	45,3	2753,6	24	1311,3	13,7

Джерело: складено автором за даними сайту Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

Таблиця 2

Загальний обсяг інноваційних витрат у промисловості за 2007–2013 роки

Витрати	2007 рік		2011 рік		2012 рік		2013 рік	
	млн грн	відсотків до загального обсягу	млн грн	відсотків до загального обсягу	млн грн	відсотків до загального обсягу	млн грн	відсотків до загального обсягу
Усього:	10821	100	14333,9	100	11480,6	100	9562,6	100
внутрішні науково-дослідні роботи	793,6	7,3	833,3	5,8	965,2	8,4	1312,1	13,7
зовнішні науково-дослідні роботи	192,9	1,8	246,6	1,7	231,1	2	326,4	3,4
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	7441,2	68,9	10489,1	73,2	8051,8	70,1	5546,3	58
придбання інших зовнішніх знань	328,4	3	324,7	2,3	47	0,4	87	0,9
інші	2064,9	19	2440,2	17	2185,5	19,1	2290,8	24

Джерело: складено автором за даними сайту Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

Опираючись на класифікацію Державної служби статистики, проаналізуємо витрати на інноваційну діяльність за 2007–2013 роки (табл. 2, рис. 2).

Дані таблиці 2 та рисунка 2 свідчать про те, що найбільшу частку у складі витрат на інноваційну діяльність займають витрати на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (знизилася протягом 2007–2013 років на 10,9%). Меншу питому вагу становлять інші витрати та витрати на внутрішні науково-дослідні роботи (зросла у 2013 році, порівняно із 2007 роком – на 6,4%).

До того ж варто відмітити, що протягом досліджуваного періоду обсяг витрат на інновації знизився на 1258,4 млн грн. Найбільший обсяг витрат спостерігався у 2011 році – 14333,9 млн грн.

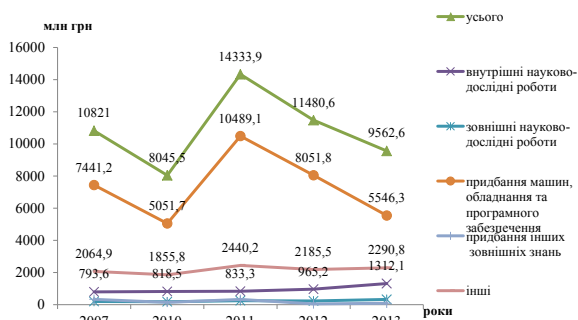


Рис. 2. Загальний обсяг інноваційних витрат у промисловості, 2007–2013 роки

Джерело: складено автором за даними сайту Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

Ще одним проблемним місцем українського інноваційного розвитку є трансфер технологій: державою фінансуються наукові розробки, внаслідок чого вітчизняні вчені отримують готовий науковий продукт, проте інноваційні підприємства, знаходячись в інформаційному вакуумі, не мають можливості впроваджувати даний продукт у виробництво. Це спричинено відсутністю центрів трансферу технологій при освітніх і наукових установах, які б здійснювали пошук фахівців для виконання досліджень за замовленням підприємств, пошук потенційних покупців винаходу, вирішення питань, пов'язаних з придбанням прав на об'єкти інтелектуальної власності та їх захисту тощо. За допомогою даних центрів інноваційні технології були б забезпечені інформаційною, організаційною, економічною та правовою підтримкою.

Питання фінансового забезпечення інноваційної діяльності є особливо актуальним для розвинутих країн світової спільноти, зокрема ЄС. Європейська комісія здійснює прями фінансові внески на підтримку проектів або організацій, які викликають інтерес ЄС або сприяють реалізації програм ЄС чи політики країн – членів ЄС в рамках реалізації єдиної стратегії підвищення конкурентоспроможності ринку Європейського Союзу [9, с. 80].

З метою порівняння проаналізуємо світові обсяги фінансування інноваційної діяльності за останні роки (табл. 3, 4).

Як свідчить проведений аналіз, спостерігається позитивна тенденція до зростання обсягу фінансування інноваційної діяльності зарубіжних країн протягом досліджуваного періоду, розміри яких суттєво перевищують вітчизняне фінансування, що обґрун-

Таблиця 3  
Аналіз динаміки обсягу фінансування інноваційної діяльності зарубіжних країн за 2010–2012 роки, млрд євро

Країна	Роки			Відхилення (+;-) даних 2012 року від даних			
				Абсолютне, тис. грн		Відносне, %	
	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2010 року	2011 року	2010 року	2011 року
Австрія	8	8,3	8,7	0,7	0,4	8,7	4,8
Великобританія	30,7	31,5	33,3	2,6	1,8	8,5	5,7
Данія	7,1	7,2	7,3	0,2	0,1	2,8	1,4
Китай	78,7	96,6	0	-78,7	-96,6	-100,0	-100,0
Німеччина	69,9	75,5	79,4	9,5	3,9	13,6	5,2
Польща	2,6	2,8	3,4	0,8	0,6	30,8	21,4
Румунія	0,5	0,7	0,6	0,1	-0,1	20,0	-14,3
США	308,3	298,3	0	-308,3	-298,3	-100,0	-100,0
Франція	43,5	45	46,5	3,0	1,5	6,9	3,3

Джерело: складено автором за даними сайту статистичної організації Європейської комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ep.eurostat.ec.europa.eu>

Таблиця 4  
Аналіз динаміки обсягу витрат на НДДКР зарубіжних країн за 2010–2012 роки (за секторами діяльності) у % до ВВП

Країна	Роки			Відхилення (+;-) даних 2012 року від даних			
				Абсолютне, тис. грн.		Відносне, %	
	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2010 року	2011 року	2010 року	2011 року
Австрія	2,8	2,77	2,84	0,04	0,07	1,43	2,53
Великобританія	1,77	1,78	1,72	-0,05	-0,06	-2,82	-3,37
Данія	3	2,98	2,98	-0,02	0,00	-0,67	0,00
Китай	1,76	1,84	0	-1,76	-1,84	-100,00	-100,00
Німеччина	2,8	2,89	2,98	0,18	0,09	6,43	3,11
Польща	0,74	0,76	0,9	0,16	0,14	21,62	18,42
Румунія	0,46	0,5	0,49	0,03	-0,01	6,52	-2,00
США	2,73	2,67	0	-2,73	-2,67	-100,00	-100,00
Франція	2,24	2,25	2,29	0,05	0,04	2,23	1,78

Джерело: складено автором за даними сайту статистичної організації Європейської комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ep.eurostat.ec.europa.eu>

товується особливістю інноваційного процесу, який став однією з головних тенденцій світового розвитку, починаючи з 70-х років ХХ ст., і продовжується й зараз, є те, що основним творцем та розробником науково-технічної продукції стають малі науково-технічні фірми, які ще називають венчурними фірмами. Іншою помітною тенденцією є симбіоз академічної науки і промисловості та виникнення на його основі широкої мережі технопаркових структур. Третьою тенденцією розвитку світової економічної системи є посилення державної підтримки тим суб'єктам, які займаються інноваційною діяльністю. Сьогодні серед розвинутих країн немає такої, де держава тими чи іншими методами не прагнула б сприяти інноваційному процесу.

У процесі окреслення основних переваг фінансування інноваційної діяльності зарубіжних країн слід акцентувати увагу на ключових положеннях їхнього досвіду, а саме:

- орієнтація на створення скоординованої системи органів місцевої влади, зайнятих розробкою і реалізацією інноваційної політики; вагоме втручання їх у регулювання інноваційних процесів;

- довгостроковий і послідовний характер політики органів регіональної влади відповідно до цільових орієнтирів, визначених на рівні країни та європейської спільноти;

- побудова економіки нового типу за рахунок раціонального використання наявного інноваційного потенціалу регіонів;

- посилення зв'язків між сектором досліджень, освітньою системою, бізнес-структурами і державою;

- охоплення державною підтримкою широкого кола наукових установ та інноваційних підприємств з використанням механізму цільового фінансування НДДКР і податкового стимулювання [5, с. 198]. Одним із ключових недоліків практики фінансування вітчизняної інноваційної діяльності є відсутність уніфікованої системи показників ефективності інноваційної діяльності, яка притаманна прогресивним країнам з високорозвинутою економікою.

Як відомо, забезпечення належного фінансування інноваційного розвитку країни неможливе без його обґрунтованого планування, ефективної організації, структурного аналізу, оцінювання результативності, динамічного контролю, що, у свою чергу, потребує наявності адекватного вимірювання, уособлення якого є система показників – характеристик. Від якості сформованої системи показників фінансування інноваційної діяльності залежать не тільки віддача фінансових ресурсів, а й результативність самої інноваційної діяльності, а отже, і динаміка та якість розвитку економіки України [6, с. 32].

Аналіз праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, що досліджували питання фінансування інноваційного розвитку показав, що на сьогоднішній день не існує єдиної загальноприйнятої методики оцінки показників інноваційного розвитку, не розвинутий методологічний апарат. Це призводить до проблем в прогнозуванні майбутнього новаторських ідей, а іноді і до суперечливості прогнозів. У зв'язку з цим потрібно поглиблення аналізу природи і характеру взаємозв'язків між такими складовими інновацій, як об'єкти, функції, технології та організаційні форми інноваційних процесів, а також результати, наслідки та показники інноваційної діяльності. Тим не менш необхідність планування і кількісного оцінювання результатів модернізації і розвитку економіки на інноваційній основі існує вже зараз.

Процеси фінансування інноваційної діяльності в Україні з точки зору міжнародної економіки доцільно оцінювати за допомогою інтегральних показників (Індикатори групи «Фінансування інновацій, продажі і ринки» Європейського інноваційного табло (у 2001–2009 роках це було «Європейське інноваційне табло», а з 2010 року у зв'язку із прийняттям Стратегії «Європа 2020», аналіз здійснюється за показниками «Табло Інноваційного Союзу» [8, с. 52]); Європейський інноваційний індекс. Індикатор технологічної якості; Величина інноваційного потенціалу країни).

Показники інноваційної діяльності, що використовуються ЄС чітко розподілено на вхідні (оцінюють ресурси наукової та інноваційної діяльності) та вихідні (відображають результативність наукових та науково-технічних робіт та інноваційної діяльності) [11, с. 102].

На макрорівні з метою характеристики інноваційної спрямованості використовують сукупність показників, що дозволяють оцінити ступінь замученості підприємства в інноваційний процес розвитку економіки, сприйнятливості підприємства до нововведень, ефективності застосування ресурсів і ступінь освоєння інновацій.

Використання вже існуючих розробок є доцільним, оскільки міжнародний рівень оцінювання передбачає наявність інформації з інших країн світу для порівняння рівня розвитку інноваційної діяльності цих країн з аналогічними даними про Україну.

Проте слід зауважити, що існують декілька обмежень безпосереднього застосування перших двох інтегральних показників:

- наявні статистичні форми Державної служби статистики України не дозволяють отримати повну інформацію, необхідну для розрахунків;

- існують розбіжності між методологією розрахунків окремих показників, що використовуються на міжнародному рівні, та методологією Державної служби статистики;

- висока питома вага показників, які розраховують на основі експертного оцінювання [6, с. 34].

Методика аналізу показників інноваційної діяльності також розроблена дослідниками Т.М. Драган, Е.О. Дружініною. Дослідження видатних науковців з методики проведення аналізу процесу фінансування інноваційної діяльності, зокрема комплексна оцінка інноваційного розвитку регіону за методикою, розробленою Є.В. Хановою; критерій ефективності, що використовується для кількісного оцінювання інноваційності, розроблений Харашішвілі; показник, що виявляє взаємозв'язок між соціальним та інноваційним розвитком в рамках національної та регіональної інноваційних систем – Ю.С. Дорофеевої; інтегральний індекс наявного потенціалу інноваційного розвитку – О.Б. Жихор, дають змогу зробити висновок, що дані показники є вузькоспеціалізованими, тобто враховують вплив лише декількох факторів на ступінь інноваційного розвитку та не беруть до уваги інші фактори, що впливає на об'єктивність висновків [1, с. 142].

Основний недолік наявних нині методичних підходів до аналізу фінансування інноваційної діяльності підприємств полягає у тому, що вони базуються переважно на показниках, які відображають минулу результативність, тобто факти, які вже здійснилися, і не дають можливості оцінити потенційну здатність підприємств створювати майбутню економічну цінність.

Необхідно розробити таку систему показників, яка дозволила б оцінювати не лише минулі надбання

діяльності підприємств, але й майбутній потенціал їх ефективного розвитку. Саме на основі такої системи показників можливо було б збалансувати між собою короткострокові та довгострокові цілі інновацій, сформулювати первинні і вторинні показники, узгодити між собою зовнішню та внутрішню складові ефективності фінансування інноваційної діяльності. Таку систему показників можна було б використовувати не лише як інструмент оцінки ефективності фінансування інноваційної діяльності, але і як інструмент управління, планування та прогнозування інновацій.

У якості інструмента планування та оцінки ефективності фінансування інноваційної діяльності підприємства необхідно використовувати систему показників, побудовану за такими взаємозв'язаними напрямками (основні напрями системи аналізу та контролю фінансування інноваційної діяльності):

- аналіз ретроспективних даних діяльності підприємства;
- мотивація до фінансування інновацій;
- планування та прогнозування розроблення та впровадження інновацій;
- контроль та коригування фінансування інноваційної діяльності;
- дифузія інновацій та оцінка результатів фінансування інноваційної діяльності.

Однією із найважливіших характеристик успішної реалізації інновацій є створення системи мотивації персоналу щодо конкретних результатів фінансування інноваційної діяльності. В існуючій системі показників аналізу інноваційної діяльності практично відсутній взаємозв'язок фінансових показників і мотивації персоналу до результатів цієї діяльності. Водночас активізація творчих здібностей та підвищення професіоналізму співробітників, безперечно, призводить до досягнення цілей у покращенні внутрішньої організації фінансування інноваційної діяльності підприємства, оскільки процеси виконуються більш якісно і скорочується час їх виконання [12, с. 64].

Як свідчить досвід розвинутих країн, наявна ситуація фінансового забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств потребує формування такої інноваційної політики, яка б застосовувала змішані механізми управління інноваційною діяльністю, зокрема:

- механізми планування і прогнозування, у т.ч. нові технології прогнозування тенденцій розвитку ринків, технологій та інновацій та основі використання методології Форсайт для розробки перспективної інноваційної політики, орієнтованої на майбутні потреби виробників і споживачів;
- механізми аналізу і контролю фінансування інноваційної діяльності, які потребують суттєвого вдосконалення, оскільки в ринкових відносинах не існує уніфікованої системи показників ефективності фінансування інноваційної діяльності;
- законодавчі та нормативно-правові механізми управління інноваціями;
- фінансово-бюджетні механізми управління інноваціями, у т.ч. пряма фінансова підтримка, яка включає бюджетний і програмно-цільовий підхід до фінансування досліджень і розробок. Механізм програмно-цільового фінансування передбачає використання: державних грантів, державних замовлень (контрактів), кооперативних угод;
- інвестиційні (венчурні) та мотиваційні механізми управління інноваційним розвитком;
- механізм державно-приватного партнерства;

- механізм взаємодії бізнесу, науки і влади;
- механізм захисту прав інтелектуальної діяльності;
- механізм кадрового забезпечення інноваційного розвитку [5, с. 200];
- механізми інформаційного забезпечення інноваційної діяльності.

Важливим аспектом забезпечення реалізації наявних механізмів є використання різних показників, тобто вибір тих чи інших індикаторів оцінки інноваційного розвитку (системи фінансування ІД) [8, с. 51].

**Висновки з проведеного дослідження.** Отже, забезпечення конкурентоспроможності та підвищення ступеня стійкості функціонування підприємств на національному і зарубіжному ринках обумовлюють необхідність проведення аналізу та розробки дієвих методик оцінки інноваційних параметрів розвитку, можливостей залучення в інноваційний процес на основі ефективності використання ресурсної бази, оптимальної організації інноваційного процесу. У зв'язку з цим необхідно і надалі працювати у напрямі побудови адекватної вив теми показників, що дозволила б удосконалити контроль за інноваційним процесом на різних рівнях управління.

#### БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Болгов В.Є. Аналіз інноваційного розвитку регіонів України / В.Є. Болгов // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2013. – № 1. – С. 141-147.
2. Босак В.І., Цигиль І.Я. Особливості фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств України [Електронний ресурс] / В.І. Босак // Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Вільна енциклопедія: «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>.
4. Возняк Г.В. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств України : дис. ... кандидата економічних наук : 08.00.08 / Возняк Галина Василівна. – Л., 2006. – 217 с.
5. Землянкін А.І. Нова інноваційна політика Європейського Союзу: досвід для України / А.І. Землянкін, І.Ю. Підоричева // Регіональна економіка. – 2013. – № 2. – С. 193-202.
6. Колодізев О.М. Формування багаторівневої системи показників фінансування інноваційної діяльності / О.М. Колодізев // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 8. – С. 32-44.
7. Лещій Л.А. Оцінка інноваційної інфраструктури як складова аналізу інноваційної діяльності підприємства / Л.А. Лещій // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 7-8. – С. 70-73.
8. Мальцев В.С. Порівняльна оцінка інноваційного розвитку регіонів України з використанням досвіду Євросоюзу / В.С. Мальцев, Г.І. Кореняко // Регіональна економіка. – 2013. – № 1. – С. 51-59.
9. Марковський І.О. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку в країнах-членах Європейського Союзу / І. О. Марковський // Економіка та держава. – 2011. – № 7. – С. 80-82.
10. Наука, технології, інновації [Електронний ресурс] // Статистична організація Європейської комісії. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Паламарчук Д.М. Методологія оцінки показників інноваційного процесу / Д.М. Паламарчук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 10. – С. 101-105.
12. Петухова О.М. Система показників та вибір параметрів для аналізу інноваційної діяльності / О.М. Петухова // Вісник Запорізького національного університету: Економічні науки. – 2012. – № 1(9). – С. 59-64.
13. Статистика науки та інновацій [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
14. Щербак В.Г., Мелень О.В. Аналіз сучасного стану інноваційного розвитку та фінансового забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств / В.Г. Щербак // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Сталий розвиток України». – 2012. – № 7. – С. 216-219.